

til dem og giver dem en Irettesættelse, som er afpasset netop rigtigt, tillader jeg mig at sige, for det foreligger bevist. En Irettesættelse maa være afpasset efter de Folk, man har for sig, og Tonen maa være forskellig derefter. Jyder taler man til paa een Maade, og Lollændere skal tages paa en anden Maade o. s. v., men den kan i alle Tilfælde ikke afpasses efter, hvad man kan sidde paa et Kateder i Ro og Mag eller i en hyggelig Stue og afveje paa en Guldvægt for at vurdere, om det og det Ord netop er det smukkeste og det, der passer bedst. Nej, den maa være afpasset saaledes, at den naar sit Formaal, og det har den været. Den Gang Premierløjtnanten gav Mandskabet den Irettesættelse, naaede han sit Formaal; saa følte de sig egentlig beskæmmede. Nok er det, Øvelserne gik derefter ganske efter en Snor, som de skulde. Jeg hævder, at Premierløjtnant Christensen netop ved det, han er tiltalt og chikaneret saa meget for, har bevist, at han var en Mand, der forstod at genoprette Disciplinen under de vanskeligste Forhold ved Anvendelsen af det mildest mulige Middel, og at han derfor fortjener Paaskønnelse og ikke Dadel. Ogsaa af denne Debat synes der at blive tilbage en Skygge af Dadel mod denne Mand; han fortjener i højeste Grad at rehabiliteres. Jeg vil gerne efter ringe Evne bidrage mit dertil ved at erklære, at det er en Mand, som ved hele denne Sag netop har vakt min allerstørste Agtelse og Sympati.

Forsvarsministeren (P. Munch): Det ærede Medlem, der nu satte sig, udtalte her en Opfattelse af Midlerne til at opretholde Disciplin, om hvilken jeg tror at turde sige, at hvis den blev almindelig blandt Hærens Befalingsmænd, vilde Tilstandene blive overordentlig vanskelige for os. (Rambusch: Det er de, saadanne er de). Jeg tror ikke, det ærede Medlem har Ret i at rette en saadan Anklage mod Hærens Befalingsmænd, men det forekommer mig i øvrigt, at det ærede Medlems Udtalelser har givet mig Grund til at sige, at det end mere, hvis en saadan Opfattelse skulde have nogen Udbredelse, var paakrævet, at man traadte op med en Bestemthed, der viste, hvor alvorlig det opfattedes fra Regeringens Side, at ufor-sigtige Udtalelser ikke maatte fremkomme paa det givne Tidspunkt. — Det ærede Medlem mener, at fordi en Øvelse er gaaet mere eller mindre daarligt, skulde det give Fristelse til Fremsættelse af Udtalelser af

den Art, her er Tale om. Jeg mener, at hvis saadan Fristelse virkelig har været til Stede for nogen, var der al mulig Grund til saa skarpt og klart som muligt at tilkendegive for Bevidstheden, at det gik ikke an at falde for den. Paa det Tidspunkt, da dette fandt Sted, var der fra den danske Regering, fra Kongen, udstedt en Henvendelse til Folket, hvori der stod følgende: „Vort Land staar i venligt Forhold til alle Nationer. Vi tør nære tryk Forventning om, at den strenge og til alle Sider ensartede Neutralitet, som altid har været hævdet som vort Lands Udenrigspolitik, og som ogsaa nu uvægerlig vil blive fulgt, vil blive agtet af alle. Men naar dette er Regeringens og alle ansvarlige og besindige Mænds fælles Opfattelse, saa maa vi ogsaa stole paa, at ingen ved utidig Stemningsytring, ved ubesindig Demonstration eller paa lignende Vis gør Brud paa den Værdighed og Ro, der er saa afgørende for at skabe Tillid til vort Fædrelands Holdning“. Det forekommer mig, at naar man derefter overfor Mandskabet og civile Mennesker, som er til Stede, udtaler følgende, at „de skulde huske paa, at hvis det blev til Alvor, og vi kom til at staa overfor virkelige Fjender, Pikkelhuer, eller hvem det nu maatte blive, saa vilde vi komme til at staa overfor Modstandere, der var Soldater i Ordets rette Forstand, og det var maa-ske noget, som vi blødagtige Mandfolk kunde have godt af at prøve, thi vi var blødagtige og aldeles ikke Soldater, i hvert Fald ikke alle sammen“; saa ligger deri en Betoning af, at danske Soldater kunde have godt af at komme ind i Krigen. Saaledes blev Udtalelserne forstaaet og maa-ske skærpet gennem Tilhørerne, og paa den Maade gik de ud gennem Pressen og kunde blive bragt videre omkring. Det var nødvendigt at vise saa tydeligt som muligt, at dette gik ikke an, og det er det, der er vist gennem Ministerens Holdning deroverfor.

Det ærede 7de Medlem for 2den Kreds (Godskesen) mente, at Krigsretsdommen svarede til hans Opfattelse af det, der var foregaaet, og ikke til min; jeg kan dertil svare, at Krigsretsdommen og Overkrigsretsdommen gaar ud paa, at der ikke er Bevis for, at de skarpe Udtalelser er brugte, og at Udtalelserne i den Form, Premierløjtnanten mener at have brugt, ikke er strafbare. Dette er rigtigt, derfor bøjer jeg mig, det er en Kendsgerning, men jeg kan ikke derfor frafalde den Mening, at Udtalelsernes Form var yderst